

Zorgplan R.K. Daltonschool de Valkenheuvel

Ingrid Doerer
november 2016

Inhoudsopgave:

Inhoudsopgave:.....	2
Inleiding	4
Hoofdstuk 1: Handelingsgericht werken en 1-zorgroute.....	5
1.1: Handelingsgericht werken (HGW).....	5
1.2: De 1-zorgroute: een onderwijs- en begeleidingsroute.....	5
1.3: De HGW-cyclus in vier fasen	6
1.4: De groepskaart en HGW.....	6
Hoofdstuk 2: Parnassys en leerlingvolgsysteem:	8
2.1: Uitleg over Parnassys	8
2.2: De groepskaart	8
2.2.1: Zien	9
2.2.2: Niet-methodetoetsen (Cito toetsen).....	9
2.2.3: Methodetoetsen	10
2.2.4: Stimulerende en belemmerende factoren	10
2.2.5: De onderwijsbehoeften.....	10
2.2.6: Groepsplannen/onderwijsplan	10
2.2.7: Ontwikkelingsperspectief (Opp)	10
Hoofdstuk 3: De wijze waarop we de leerlingen volgen van groep 1 tot en met 8.....	11
3.1: Groep 1 en 2	11
3.1.1: Leerlijnen ‘Het jonge kind’	11
3.1.2: Dyslexie protocol.....	11
3.1.3: LOGO 3000 en Piramide	11
3.2: Groep 3	12
3.2.1: Veilig leren lezen	12
3.2.2: Alles telt.....	12
3.2.3: Cito toetsen in groep 3	12
3.2.4: Wereldoriëntatie	12
3.2.5: Dyslexie protocol.....	12
3.3: Groepen 4 tot en met 8.....	13
3.3.1: Estafette	13
3.3.2: Taal Actief: taal, spelling en woordenschat extra	13
3.3.3: Alles Telt	13
3.3.4: Overal tekst	13
3.3.5: Engels van groep 1 tot en met 8	14
3.3.6: TopOndernemers	14
3.3.7: Levelwerk	14
3.3.8: Dyslexie protocol.....	14
3.3.9: Cito toetsen in groep 4 tot en met 8.....	14
3.3.10: Meer- en hoogbegaafde leerlingen	15
3.3.11: Onderwijs in onze Taalklas	15
Hoofdstuk 4: Externe hulp.....	16
4.1: Samenwerkingsverband Zout (=Samenwerkend voor Passend Onderwijs in Zuid Oost Utrecht).....	16
4.2: Logopedie	16

4.3: Fysiotherapie	16
4.4: Extern bureau voor specifiek onderzoek	16
4.5: Verwijsindex (VIRR)	16
4.6: GGD	17
Bijlage 1: Stappenplan bij vermoeden van Dyslexie en/of leesachterstand (op gebied van lezen):	18
Bijlage 2: Stappenplan bij vermoeden van Dyslexie (op gebied van spelling)	20

Inleiding

Voor u ligt het zorgplan van de R.K. Daltonschool de Valkenheuvel te Driebergen. In het zorgplan wordt uitleg gegeven over de wijze waarop wij zorg bieden aan de leerlingen. Door het bundelen van de informatie, willen we de manier waarop we zorg geven inzichtelijker maken voor de ouders, de leerlingen en de medewerkers van de school. De zorg wordt vorm gegeven vanuit de missie en visie van de school.

Onze Missie

Samen Scholen, Samen Leven.

Op onze school bereiden wij de leerlingen voor op een samenleving die voortdurend verandert. Kinderen worden op steeds jongere leeftijd geconfronteerd met hetgeen er in groter verband in de wereld gebeurt via alle media en via de toenemende pluriformiteit van onze samenleving. Wij willen de leerlingen een steeds verder groeiende mate van verantwoordelijkheid geven voor hun eigen leerproces naarmate zij ouder worden. De leerlingen worden van jongs af aan vertrouwd gemaakt met hun verantwoordelijkheid voor de groep en voor elkaar. Zij leren samenwerken met iedereen en zij leren elkaar te helpen.

Onze visie en kernwaarden

De Valkenheuvel wil de missie vervullen door middel van het Daltononderwijs. Kenmerkend voor het Daltononderwijs is dat het zich permanent blijft ontwikkelen en zich steeds aanpast aan de veranderende eisen en verwachtingen van de samenleving. Met het onderwijs op onze school willen we bereiken dat onze leerlingen aan het eind van de schoolloopbaan kritisch naar zichzelf kunnen kijken en zich bewust zijn van de eigen drijfveren. Een kind kan steeds meer aangeven hoe, wanneer en wat hij of zij wil leren op een zeker moment. Op die wijze denken wij een grotere betrokkenheid bij kinderen te realiseren en dus ook een groter leerrendement. Tevens geloven wij dat wij op deze manier de kinderen maximaal voorbereiden op hetgeen zij later in de samenleving nodig hebben om te slagen. Wij denken kinderen een goede basis te geven als zij vanaf een jonge leeftijd vertrouwd zijn met verschillende kinderen met diverse achtergronden. Wij willen een leer- en leefgemeenschap zijn waarin verschillend denken, verschillende keuzes maken en verschillend leven een gegeven zijn. Onze leerlingen treden andere mensen open, nieuwsgierig en zonder vooroordelen tegemoet.

Kernwaarden

- Samenlevingsgerichtheid
- Zelfstandigheid
- Samenwerking
- Vrijheid in gebondenheid
- Effectiviteit
- Reflectie

Hoofdstuk 1: Handelingsgericht werken en 1-zorgroute

1.1: Handelingsgericht werken (HGW)

In dit hoofdstuk zal uitleg gegeven worden over het handelingsgericht werken (HGW).

We geven als school vorm aan de zorg via het HGW. HGW werkt vanuit de volgende zeven uitgangspunten:

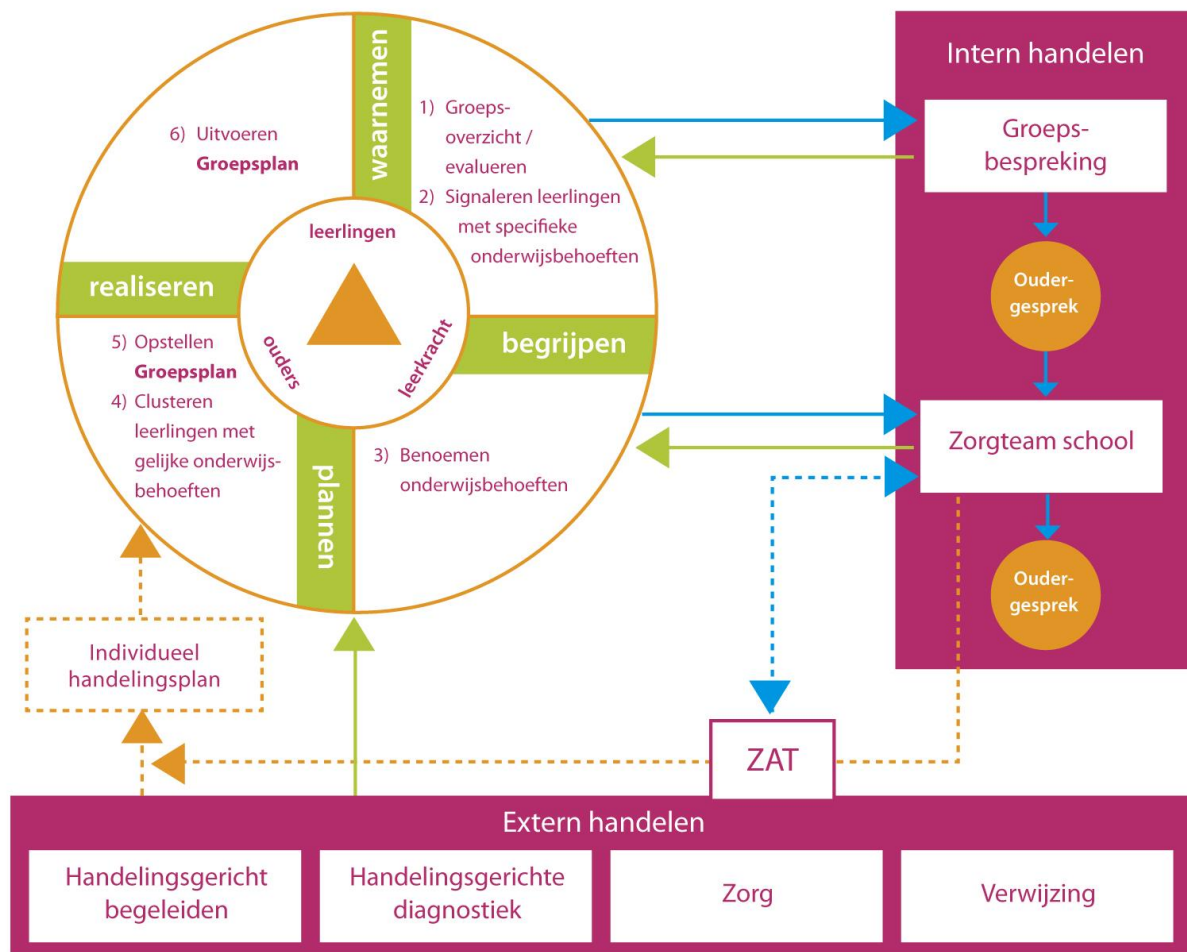
- 1: De onderwijsbehoefte van de leerling staat centraal. Wat heeft een leerling nodig om een bepaald doel te halen.
- 2: Er vindt afstemming en wisselwerking plaats tussen kind en zijn omgeving. Het gaat om de leerling in deze groep, bij deze leerkracht, op deze school en van deze ouders.
- 3: De leerkracht doet ertoe. Wat heeft de leerkracht nodig om de leerlingen te begeleiden op het gebied van leren, werkhouding en sociaal-emotionele ontwikkeling.
- 4: Positieve aspecten van leerling, leerkracht, groep, school en ouders zijn van groot belang.
- 5: Een constructieve samenwerking tussen school en ouders is van belang. Samen analyseren ze de situatie en zoeken ze naar oplossingen.
- 6: Doelgericht werken. Het team formuleert doelstellingen en evalueert deze doelstellingen in een cyclus van planmatig handelen.
- 7: De werkwijze van school is systematisch en transparant. Het is voor alle betrokkenen duidelijk hoe de school wil werken en waarom. Er zijn heldere afspraken over wie wat doet, waarom, hoe en wanneer.

1.2: De 1-zorgroute: een onderwijs- en begeleidingsroute

HGW is systematisch werken volgens de zeven uitgangspunten, waarbij we samenhang aanbrengen tussen mensen, processen en resultaten. De 1-zorgroute concretiseert de uitgangspunten van handelingsgericht werken. Het maakt duidelijk wie wat doet, wanneer en waarom. De 1-zorgroute heeft de volgende onderdelen:

- Voor alle leerlingen: De HGW-cyclus op groepsniveau. De leerkracht verzamelt gegevens en benoemt de onderwijsbehoeften van de leerlingen in de groep. Op basis hiervan wordt een groepsplan opgesteld.
- Voor de leerlingen die extra begeleiding nodig hebben: De HGW-cyclus op individueel niveau. Deze leerlingen kunnen in een groepsbespreking besproken worden (intern handelen) om vervolgens, indien nodig, het School Ondersteuningsteam (SOT) in te schakelen of de leerling te verwijzen voor andere externe hulp en/of een schoolwisseling (extern handelen).

De 1-zorgroute in schema:

1.3: De HGW-cyclus in vier fasen

De HGW-cyclus kent vier fasen met in totaal zes stappen:

- Fase 1: Waarnemen/signaleren
Stap 1: Verzamelen van leerling-gegevens
Stap 2: Signaleren van leerlingen die extra begeleiding nodig hebben
- Fase 2: Begrijpen en analyseren
Stap 3: Benoemen van onderwijsbehoeften van de leerlingen
- Fase 3: Plannen
Stap 4: Clusteren van leerlingen met vergelijkbare onderwijsbehoeften
Stap 5: Opstellen van een groepsplan
- Fase 4: Realiseren
Stap 6: Uitvoeren van groepsplan

1.4: De groepskaart en HGW

In paragraaf 2.2 zal een beschrijving gegeven worden van de groepskaart. De fasen van het HGW zijn terug te vinden op de groepskaart.

Fase 1: Waarnemen/signaleren

De leerkracht maakt voor het waarnemen/signaleren gebruik van de gegevens van Zien, de methodetoetsen, de niet-methodetoetsen. In groep 1 en 2 wordt gebruik gemaakt van de Leerlijnen 'Het jonge kind' van Parnassys en de niet-methodetoetsen. Gedurende het jaar heeft de groepsleerkracht drie keer een gesprek over de groep en/of de individuele leerling met de intern begeleider van de school. Uit die bespreking kan een oudergesprek volgen.

Fase 2: Begrijpen en analyseren

De leerkracht beschrijft per leerling de stimulerende factoren, belemmerende factoren en de onderwijsbehoeften. Door te kijken naar de onderwijsbehoefte van de leerling, kan de leerkracht gericht aan de ontwikkeling van de leerling werken. In een oudergesprek zouden deze factoren ook naar voren kunnen komen.

Fase 3: Plannen

Bij het maken van de groepsplannen, gaat de leerkracht leerlingen clusteren in drie niveaus. De niveaus zijn: extra instructie, basis instructie en extra uitdaging. Het groepsplan is zichtbaar als laatste onderdeel op de groepskaart.

Fase 4: Realiseren

De leerkracht gaat het groepsplan uitvoeren in de klas. Na een periode die varieert per groepsplan wordt het groepsplan geëvalueerd.

In hoofdstuk 2 en 3 volgt een uitgebreide beschrijving van hoe we de leerlingen volgen in de ontwikkeling van groep 1 tot en met 8.

Hoofdstuk 2: Parnassys en leerlingvolgsysteem:

2.1: Uitleg over Parnassys

Parnassys is een digitaal leerlingvolgsysteem en administratiesysteem in één. Door het invoeren van de gegevens van leerlingen van groep 1 tot en met groep 8 krijgen we een groeidocument waar alle informatie in terug te vinden is.

Administratie:

De volgende administratieve gegevens staan per leerling vermeld in Parnassys:

- Administratieve gegevens
- Medische gegevens
- Voorgeschiedenis, schoolloopbaan en uitschrijfgegevens
- Absenties
- De mogelijkheid tot het versturen van E-mails per leerling, groep of de hele school

leerlingvolgsysteem:

Om de leerlingen goed te kunnen blijven volgen in de ontwikkeling, voegt de leerkracht voor elke leerling ieder jaar de volgende gegevens in:

- Het sociaal-emotionele ontwikkeling volgsysteem Zien!
- Niet-methodetoetsen (CITO-toetsen)
- Methodetoetsen
- Stimulerende en belemmerende factoren
- Algemene onderwijsbehoefte
- Groepsplannen
- Leerlijnen 'Het jonge kind' in groep 1 en 2

Ouderportaal:

Sinds schooljaar 2015-2016 bieden we de ouders de mogelijkheid om de ontwikkeling van hun kinderen te volgen via ouderportaal. Ouders kunnen thuis inloggen en krijgen dan een overzicht van:

De methode toetsen

De niet-methoden toetsen

Verlagen van gesprekken waar ouders bij aanwezig geweest zijn

2.2: De groepskaart

Op de groepskaart staat een overzicht van het profiel van Zien, niet-methodetoetsen en de methode toetsen, stimulerende en belemmerende factoren, algemene onderwijsbehoefte, de groepsplannen. Een overzicht van een groepskaart ziet er als volgt uit:

Algemeen		Zien		Niet-methodetoetsen					Methodetoetsen		Notities					Plannen							
Naam	LJ	DL	IQ	BT	WB	TL	SP	BL	RW	OV	NE	RE	SF	BF	OWB	OuG	OP	TL	SP	BL	RW	OV	
GROEP				75%	78%	3,7	2,8	2,9	2,8	2,8	7,6	7,0											
Lisa Bakker	7	41		0,0	1,5	3,6	3,2	5,0	3,1	3,1	7,8	7,0							TLB	SPB	BLP	Rb	TB
Henk de Jong	7	41		2,0	1,8	4,2	4,1	3,9	3,8	3,0	8,5	7,0							TLP	SPB	BLP	Rb	TB
Willeke NIET WUJZIGEN Roest	7	41		5,0	3,8	3,5	1,6	1,0	0,7	1,0	7,5	6,9							TLB	SPZ	BLZ	RZ	TM
Elien Timmerman	7	41		5,0	3,5	3,0	2,8	4,6	4,4	4,0	7,8	7,8							TLB	SPM	BLP	Rp	TP
Geerf Timmerman	7	41		3,0	5,0	4,3	0,9	2,7	3,8	3,0	6,6	6,5							TLB	SPM	BLB	Rp	TB

De kleuren op de groepskaart geven vrij snel een overzicht over de groep. Er wordt gewerkt met de kleuren:

Blauw=goed

Groen=voldoende
Oranje=matig
Rood=onvoldoende

Met behulp van het overzicht van de hele groep (groepskaart) vindt de overdracht plaats aan het einde van het schooljaar.

2.2.1: Zien

Zien helpt de leerkracht bij het bevorderen van de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen. Zien wordt twee keer per jaar ingevuld. In oktober vullen de leerkrachten alle 28 stellingen per leerling in. Na het invullen krijgt de leerkracht een beeld op de gebieden betrokkenheid, welbevinden, sociaal initiatief, sociale flexibiliteit, sociale autonomie, impulsbeheersing, inlevingsvermogen. In maart worden de eerste acht stellingen ingevuld. Na het invullen krijgt de leerkracht een beeld van de betrokkenheid en het welbevinden van de leerling.

Op basis van het profiel kan een leerkracht voor de individuele leerling of voor de gehele groep een handelingsplan maken. Op de groepskaart is per leerling het onderdeel betrokkenheid en welbevinden zichtbaar.

In de groepen wordt twee keer per jaar een sociogram afgenomen. De vraagstelling kan gericht zijn op het samenwerken of op de vriendschappen in de groep.

2.2.2: Niet-methodetoetsen (Cito toetsen)

Als we spreken over niet-methodetoetsen, dan hebben we het over de Cito toetsen. Vanaf midden groep 3 tot aan de eindtoets van groep 8, worden de leerlingen gevolgd met behulp van deze toetsen. De Cito zijn onafhankelijke toetsen, die het niveau van de leerling en de school laat zien, ten opzichte van het landelijke niveau. Door deze toetsen af te nemen, krijgen we een beeld hoe een leerling scoort ten opzichte van het landelijke gemiddelde, maar ook of een leerling zijn/haar eigen ontwikkelingslijn blijft volgen. Anders dan bij de methodetoetsen, wordt met de Cito toetsen de algemene ontwikkeling van een kind bekeken. Dat is natuurlijk wel stof die vanuit de methode aangeboden wordt, maar niet specifiek in de periode voorafgaande aan de toets. Het kan ook stof zijn die in een jaar eerder aan bod gekomen is, maar die weer terug komt in een jaar erop. De Cito toetsen worden in iedere groep eind januari/begin februari afgenomen (de zogenaamde M toetsen) en in mei/juni (de zogenaamde E toetsen). Ieder jaar wordt daar een toets kalender voor gemaakt.

Cito toetsen worden gegeven voor rekenen, spelling, begrijpend lezen, Avi lezen, de Drie Minuten Test (DMT), studievaardigheden en Engels.

In maart van groep 8 maken de leerlingen de Iep-toets. Op basis van deze toets en de Cito toetsen die de leerlingen gedurende de schoolloopbaan maken, volgt het uiteindelijke advies voor het vervolgonderwijs.

De Cito heeft sinds enige jaren de normering aangepast. Waar er eerst gewerkt werd met een A, B, C, D, E score, wordt het nu uitgedrukt in Romeinse cijfers:

Niveau I	Goed (0-20% scoort hoger)
Niveau II	Ruim voldoende (20-40% scoort hoger)
Niveau III	Voldoende (40-60% scoort hoger)
Niveau IV	Onvoldoende (60-80% scoort hoger)
Niveau V	Zwak 80-100% scoort hoger)

2.2.3: Methodetoetsen

Voor de vakken spelling, rekenen, taal en begrijpend lezen worden toetsen vanuit de methode gegeven. De gegevens van de methodetoetsen worden in Parnassys verwerkt. In de methodetoetsen komt de stof terug die in de voorafgaande periode aan bod geweest is. Dat kan een verschil in beeld geven ten opzichte van de resultaten van de Cito-toetsen. Vanaf groep 6 worden er naast de hierboven genoemde gebieden, andere toetsen ingevoerd. Bijvoorbeeld: topografie, toponomastiek, creatief enz.

2.2.4: Stimulerende en belemmerende factoren

De leerkracht beschrijft per leerling welke factoren helpend zijn (stimulerend) en welke niet helpend zijn (belemmerend).

Bij stimulerende factoren valt te denken aan:

- Is leergierig, werkt hard, kan goed automatiseren, is creatief enz.

Bij belemmerende factoren valt te denken aan:

- Is dromerig, snel afgeleid, onzeker, slechte werkhouding enz.

Door deze factoren in beeld te brengen, kan de leerkracht er rekening mee houden.

2.2.5: De onderwijsbehoeften

De leerkracht beschrijft per leerling de onderwijsbehoeften. Als de leerkracht de onderwijsbehoeften van leerlingen beschrijft, verplaatst de leerkracht zich in de leerling. De vraag is dan ook: "Wat heeft deze leerling nodig om een bepaald doel te bereiken". Onderwijsbehoeften kunnen liggen op het gebied van de instructie, de opdracht of de taak, de leeromgeving, de groepsgenoten of de leerkracht. Een onderwijsbehoefte zou kunnen zijn: "Deze leerling heeft een leerkracht nodig die korte uitleg geeft en de leerling dan aan het werk laat gaan". Onderwijsbehoeften zijn dus heel divers en individueel per leerling opgesteld.

2.2.6: Groepsplannen/onderwijsplan

We werken met groepsplannen op het gebied van rekenen en begrijpend lezen. In een groepsplan wordt beschreven welke zorg de leerlingen krijgen in de groep op drie niveaus: Extra instructie, basis instructie en extra uitdaging. De doelen die beschreven worden in de groepsplannen worden geformuleerd vanuit de methode en vanuit de Cito. De groepsplannen worden beschreven in Parnassys. Bij het maken van de groepsplannen wordt rekening gehouden met de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Bij het bepalen van de drie niveaus worden de onderwijsbehoeften van de leerlingen meegenomen.

Voor spelling zijn we in het schooljaar 2017-2018 gestart met het maken van een onderwijsplan met als leidraad onze methode Taal Actief. Wat er verandert ten aanzien van een groepsplan, is dat we als team vier keer per jaar de opbrengsten van spelling gaan bespreken. Twee keer per jaar aan de hand van de methode toetsen en twee keer per jaar aan de hand van Cito spelling. Binnen het bestuur zijn er meerdere scholen die zich aan het oriënteren zijn op deze wijze van werken. Tijdens de besprekingen van intern begeleiders is dit een terugkerend onderwerp.

2.2.7: Ontwikkelingsperspectief (Opp)

Mocht in de schoolloopbaan blijken dat een leerling niet de einddoelen gaat halen van groep 8, dan kan een ontwikkelingsperspectief (Opp) gemaakt worden. Vaak wordt dat duidelijk door de methode toetsen en de niet-methode toetsen.

In een OPP wordt de te verwachte uitstroom beschreven op de vakgebieden rekenen, spelling, begrijpend lezen en technisch lezen. De verwachte uitstroom kan bijvoorbeeld zijn dat een leerling met rekenen de stof van eind groep 6 aangeboden heeft gekregen en dat de leerling die stof beheerst. De verwachte uitstroom kan per vakgebied verschillen. Per vakgebied en schooljaar wordt er een doelstelling bepaald. Aan het einde van het schooljaar wordt geëvalueerd of dat doel

behaald is. Bij het evalueren wordt wederom gebruik gemaakt van de gegevens van de niet-methode toetsen.

Het opstellen van een OPP gaat in samenspraak met ouders en wordt niet eerder gedaan dan na eind groep 4 (na vier meetmomenten van de Cito: M3, E3, M4 en E4).

Hoofdstuk 3: De wijze waarop we de leerlingen volgen van groep 1 tot en met 8

3.1: Groep 1 en 2

Als de leerlingen in groep 1 binnen komen, wordt er meteen gestart met het volgen van de ontwikkeling. Het volgen van de leerlingen van groep 1 en 2 doen we met behulp van de leerlijnen 'Het jonge kind' van Parnassys en het dyslexie protocol. Hieronder volgt een beschrijving van wat het inhoudt.

3.1.1: Leerlijnen 'Het jonge kind'

Deze leerlijnen zijn voor het volgen, plannen en evalueren van de ontwikkeling voor het onderwijs aan het jonge Kind. Het is gericht op de gebieden taal, rekenen, motoriek en sociaal-emotionele ontwikkeling. Per periode van een half jaar wordt er op deze vier gebieden gericht gewerkt aan doelen. De doelen zijn opgesteld voor groep 1 en groep 2. De eerste periode is van augustus tot en met januari. De tweede periode is van februari tot einde schooljaar. De leerkracht verwerkt in het dagelijkse onderwijs de doelen waar aan gewerkt moet worden. Door middel van observatie wordt bekeken in hoeverre een leerling aan het doel voldoet. Als dat het geval is, wordt het doel aangevinkt.

3.1.2: Dyslexie protocol

In januari wordt er naast de Cito ook gebruik gemaakt van Protocol Leesproblemen en Dyslexie voor groep 2 (Wentink, Verhoeven & van Druenen, 2008/2010). Er worden vijf verschillende testjes afgenomen bij de kleuters van groep 2 om mogelijke dyslexie te signaleren. Bij hiaten heeft de leerkracht vanaf januari nog genoeg tijd om met de leerlingen extra te oefenen voordat ze naar groep 3 gaan. De testen die gedaan worden zijn: Kleurentoets, auditieve analyse, auditieve synthese, letters benoemen en invented spelling.

Ten aanzien van dyslexie is het van belang om vroegtijdig te signaleren, om te grote hiaten in het leerproces te voorkomen. Mocht het bekend zijn dat dyslexie in de familie voorkomt, is het goed dat we dat weten. Het is een reden om leerlingen extra goed te volgen.

3.1.3: LOGO 3000 en Piramide

Naast het volgen van de leerlingen met de leerlijnen, gebruiken we twee methodes om de leerlingen van groep 1 en 2 beter voor te bereiden op de groepen 3 tot en met 8.

LOGO 3000: Met LOGO 3000 hebben de leerkrachten een instrument in handen om flexibel, binnen de bestaande thema's kinderen veel extra woorden aan te bieden. Aansluitend bij de natuurlijke taalverwerving. Kleuters leren de 3000 woorden van de Basiswoordenlijst voor Amsterdamse Kleuters (de BAK).

Piramide: Het Piramide VVE-programma is door Cito ontwikkeld voor kleuters met een taalachterstand. Piramide stimuleert kinderen in hun ontwikkeling door een combinatie van spelen, werken en leren. Kinderen die extra steun nodig hebben, krijgen speciale aandacht in de vorm van tutoring, taalstimulering en spel.

3.2: Groep 3

3.2.1: Veilig leren lezen

Voor het leesproces in groep 3 wordt de methode Veilig leren lezen van Zwijsen gebruikt. Deze methode bestaat uit 12 kernen verspreid over een jaar. Kern 1 is vier weken, alle volgende kernen zijn 3 weken. Na iedere kern lezen de leerlingen met de leerkracht 1 minuut lang woorden. Er wordt gekeken naar correctheid en vlotheid. De hoeveelheid goed en fout gelezen woorden bepaalt of een leerling uitmuntend (U), zeer goed (ZG), goed (G), ruim voldoende (RV), voldoende (V), twijfelachtig (T) of zwak (Z) gelezen heeft op correctheid en vlotheid.

Daarnaast is er een herfstsignalering na kern 3, een wintersignalering na kern 6, een lentesignalering na kern 8 en een eindsignalering na kern 11.

Veilig leren lezen biedt concrete mogelijkheden en materialen om in te spelen op verschillen tussen leerlingen. Zo is de maangroep voor de gemiddelde leerling die aan het basisprogramma genoeg heeft. De zon-groep zijn leerlingen die al vlot kunnen lezen en meer zelfstandig aan het werk kunnen. De steraanpak is voor leerlingen met een moeizame leesontwikkeling (risicolezers). Deze leerlingen hebben behoefte aan extra aandacht in de vorm van pre-teaching, extra instructie en/of begeleide inoefening. Voor verdere informatie kunt u terecht op de site van Veilig leren lezen (www.veiliglerenlezen.nl).

3.2.2: Alles telt

Alles telt is de methode van rekenen waar de leerlingen vanaf groep 3 tot en met 8 iedere dag rekenonderwijs uit krijgen. In groep 3 krijgen de leerlingen op speelse wijze te maken met aanwijzend tellen, hoeveelheden herkennen, splitsen van getallen en uiteindelijk plus en min sommen maken tot 20. Aan het einde van groep 3 leren ze om groepjes te maken. Dit is een voorbereiding op het leren van de tafels in groep 4.

Alles telt bestaat uit zes blokken verdeelt over het schooljaar. Ieder blok bestaat uit 25 lessen, de toets en een week remediëren. Een blok duurt 6 weken. De toets wordt in Parnassys per onderdeel verwerkt. Zo ziet de leerkracht per leerling welk onderdeel nog extra aandacht nodig heeft. In de laatste week na de toets is hier extra tijd voor.

3.2.3: Cito toetsen in groep 3

Cito rekenen: midden en eind groep 3
Cito spelling: midden en eind groep 3
Cito begrijpend lezen: alleen eind groep 3
Dmt kaart 1 + 2: midden groep 3
DMT kaart 1+2+3: eind groep 3
Avi midden en eind 3

3.2.4: Wereldoriëntatie

Voor Wereldoriëntatie wordt er met Veilig de wereld in gewerkt. Veilig de wereld in is een methode voor Aardrijkskunde, natuur en techniek en geschiedenis. Het is leren door te doen en door te ervaren.

3.2.5: Dyslexie protocol

Zoals beschreven in 3.2.1 leren de leerlingen lezen met Veilig Leren Lezen. Deze methode biedt veel mogelijkheden tot extra ondersteuning van leerlingen die moeite hebben met het lees- en schrijfproces. Leerlingen die op een kern matig of onvoldoende halen, komen in de zogenaamde extra instructie groep. De methode geeft veel tips hoe we deze leerlingen de beste begeleiding kunnen geven. Er zijn altijd leerlingen die meer tijd nodig hebben om te leren lezen en schrijven van woorden, maar die uiteindelijk het einddoel van groep 3 wel halen. De leerlingen die het einddoel niet halen, worden vanaf groep 4 gevolgd volgens het dyslexie protocol. Einddoel groep 3 is: Avi E3

beheersing en Drie Minuten Toets kaart 1, 2 en 3 een score van I, II of III. Cito spelling een score van I, II of III.

3.3: Groepen 4 tot en met 8

In de groepen 4 tot en met 8 werken we met de methodes die hieronder beschreven staan. Door het afnemen van de toetsen behorende bij de methodes, volgen we de ontwikkeling van de leerling op de volgende onderdelen:

3.3.1: Estafette

Dit is de methode voor technisch lezen. De methode is opgebouwd uit een leerstofpakket naar midden van het schooljaar en een leerstofpakket naar het eind van het schooljaar. De controle wordt uitgevoerd door de Cito Avi toetsen en de Drie-Minuten-Test (DMT) die de leerlingen twee keer per jaar lezen. Die worden ook in het midden (januari) en aan het einde (juni) van het schooljaar gelezen. Estafette werkt met drie verschillende aanpakken. Aanpak 1 voor risicolezers, aanpak 2 voor methodevolgers en aanpak 3 voor de vlotte lezers.

3.3.2: Taal Actief: taal, spelling en woordenschat extra

Taal actief heeft een vaste opbouw van ieder thema en elk type les. Elke taalles heeft een leerkrachtgebonden lesdeel en een lesdeel zelfstandig werken. Taal actief heeft 8 jaarlijks terugkerende thema's van 4 weken. Er zijn 32 lesweken per jaar.

Taal actief bestaat uit de onderdelen taal, spelling en woordenschat extra. Deze leerlijnen zijn volledig op elkaar afgestemd. Elk thema begint met een ankerverhaal. De ankerverhalen zijn het vertrekpunt voor alle lessen. Daarin komen al enkele taaldoelen en spellingdoelen aan bod. De woordenschatwoorden uit de ankerverhalen komen in de lessen van alle domeinen terug. Taal actief spelling behandelt twee domeinen: spelling (de onveranderlijke woorden) en werkwoordspelling. In groep 6 wordt gestart met werkwoordspelling. Taal actief spelling heeft 38 spellingcategorieën. In elke basisweek wordt met Taal actief één nieuwe spellingcategorie aangeboden. Daarnaast worden elke week twee eerder aangeboden categorieën 'opgefrist'.

3.3.3: Alles Telt

Ook in de groepen 4 tot en met 8 werken we met de methode Alles telt voor rekenen. Hier geldt hetzelfde als voor groep 3. Het jaar is verdeeld over 6 blokken. Ieder blok bestaat uit zes weken. Na vijf weken volgt de toets. De laatste week is voor extra ondersteuning als leerlingen uitgevallen zijn op de toets of voor extra verdieping. Vanaf groep 4 kunnen leerlingen volgens een route boekje gaan werken. Het route boekje is voor de leerlingen die met rekenen minder uitleg of herhaling nodig hebben. In het route boekje staat beschreven welke uitleg en opdrachten de leerlingen nodig hebben. Daarnaast krijgen deze leerlingen verdieping met Pluswerk.

Voor de zwakke rekenaars is er het maatschrift. Bij het maatschrift wordt dezelfde leerstof aangeboden. De leerlingen volgen de instructie van de klas, maar verwerken de leerstof op een eenvoudiger niveau. Het maatschrift wordt vanaf groep 5 aangeboden.

3.3.4: Overall tekst

Overall tekst is de methode voor begrijpend en studerend lezen. De start wordt gemaakt in januari groep 4. In groep 4 worden 3 blokken aangeboden en vanaf groep 5 worden er 5 blokken doorgewerkt in een jaar. Na ieder blok volgt een toets.

Begrijpend lezen wordt gezien als het achterhalen van de inhoud, betekenis of bedoeling van een tekst of schrijver, via leesstrategieën.

Het doel bij studerend lezen is het herkennen, vastleggen en onthouden van hoofdzaken uit een tekst met behulp van studietechnieken.

3.3.5: Engels van groep 1 tot en met 8

Sinds schooljaar 2011-2012 wordt op school Engels gegeven aan alle leerlingen van groep 1 tot en met 8. De methode die daarvoor gebruikt wordt is 'My name is Tom' voor de groepen 1 tot en met 4. We starten al in de onderbouw met Engels, omdat de taalgevoelige periode tussen 0 en 7 jaar ligt. My name is Tom stimuleert op een speelse wijze de taalverwerving bij de leerlingen. Voor de groepen 5 tot en met 8 wordt gewerkt uit de methode Backpack.

3.3.6: TopOndernemers

Sinds schooljaar 2012-2013 wordt er vanaf groep 5 gewerkt met TopOndernemers. TopOndernemers laat leerlingen op veel verschillende, nieuwe en verfrissende manieren werken aan geschiedenis, aardrijkskunde, natuur en techniek. Kinderen ontdekken de wereld en zichzelf via thematisch onderwijs. De methode TopOndernemers wil kinderen in de verkenning van de wereld leren om zelfstandig met de aan te leren stof aan de gang te gaan, zonder de leerlingen aan hun lot over te laten.

3.3.7: Levelwerk

In de groepen 4 tot en met 8 bieden we naast het reguliere programma, ook Levelwerk aan. Levelwerk is een leerlijn voor intelligente en (hoog)begaafde leerlingen in het basisonderwijs. Levelwerk biedt verrijkende activiteiten op het gebied van taal/lezen en rekenen. Daarnaast biedt Levelwerk de mogelijkheid om met zelf gekozen onderwerpen aan de slag te gaan. Doel is het aansluiten bij de motivatie van de leerling en het oefenen van metacognitieve, maar ook sociaal-emotionele en creatieve vaardigheden.

3.3.8: Dyslexie protocol

Als een leerling het einddoel van groep 3 niet gehaald heeft, krijgt het begin groep 4 een handelingsplan. Het handelingsplan is gericht op het lezen van teksten (Ralfi lezen) en/of het oefenen van woordrijen en/of gericht op spelling. In november worden deze leerlingen extra getoetst op DMT en Avi lezen. Spelling wordt gevolgd met de methodetoetsen en de Cito toets M4. Als een leerling na drie meetmomenten op Cito spelling, DMT en/of Avi nog steeds een V score haalt, ondanks de extra ondersteuning in de groep of bij de remedial teacher, kan er een onderzoek gedaan worden naar Dyslexie. Dyslexie richt zich daarbij op lezen en op spelling.

In bijlage 1 is het stappenplan opgenomen: Stappenplan bij vermoeden van Dyslexie en/of leesachterstand (op gebied van lezen).

In bijlage 2 is het stappenplan opgenomen: Stappenplan bij vermoeden van Dyslexie (op gebied van spelling)

3.3.9: Cito toetsen in groep 4 tot en met 8

Cito rekenen: januari en juni
Cito spelling: februari en juni
Cito begrijpend lezen: januari en in de groepen 4 tot en met 7 in juni
Cito studievoordigheden: juni
Cito Engels: juni groep 7
DMT kaart 1+2+3: januari en juni
Avi: januari en juni

In oktober groep 8 nemen we de Nio af. De NIO toets staat voor **N**ederlandse **I**ntelligentietest voor **O**nderwijsniveau. Het verschil tussen de NIO toets en de Cito eindtoets is dat de Cito meet wat kinderen hebben geleerd in 8 jaar onderwijs (de *feitelijke* schoolprestaties) en de NIO toets bepaalt wat kinderen 'in huis hebben' (de *mogelijke* schoolprestaties). De Nio ondersteunt ons bij de adviezen die we de kinderen meegeven voor het Voortgezet onderwijs.

Als eindtoets nemen we de Iep af. De IEP Eindtoets is bedoeld om te kijken waar een leerling staat. De eindtoets meet de verplichte vaardigheden lezen, taalverzorging en rekenen aan het einde van groep 8. Zo krijgen we inzicht welk referentieniveau (1F, 2F en 1S) de leerlingen beheersen.

3.3.10: Meer- en hoogbegaafde leerlingen

Steeds meer wordt het belang van aangepast onderwijs bij meer- en hoogbegaafde leerlingen onderkend. Kinderen die de lesstof makkelijk kunnen verwerken leren niet om te leren. Vaak lopen deze leerlingen pas tegen die onmacht aan als zij op de middelbare school komen. Daarom bieden we bij leerlingen waarbij we vermoeden dat ze meer- en hoogbegaafd zijn een aangepaste vorm van onderwijs toe. Ook deze leerlingen hebben begeleiding nodig.

In schooljaar 2016-2017 zijn we gestart met het Leerlab. In het Leerlab worden de kinderen in een kleine groep een uur begeleid. Het uitgangspunt is de takenkaart waarbij ze leervragen gaan formuleren. Op basis daarvan worden activiteiten gekozen die verdiepend of verbredend kunnen zijn. Hierbij kan ook gedacht worden aan projecten waarbij kinderen leren samenwerken, leren meervoudige problemen op te lossen of leren leren. Het aanbod moet aansluiten bij de speciale leer- en persoonlijkheidseigenschappen van het individuele kind. Het is de bedoeling dat de opdrachten die de kinderen krijgen, aansluiten bij het niveau en de interesse van het kind.

De kinderen die in het Leerlab zitten zijn kinderen met een goede citoscore, goede methodescores, goede werkhouding en inzet. Ze moeten ook gemotiveerd zijn om extra werk te willen doen.

3.3.11: Onderwijs in onze Taalklas

Sinds november 2014 verzorgen we onderwijs aan nieuwkomers. We zijn begonnen met een groepje van 6 leerlingen. Nu is dat uitgegroeid tot een volwaardige klas die bestaat naast onze overige groepen. In de Taalklas zitten leerlingen in de leeftijd van 6 tot 12 jaar. De nieuwkomers in de leeftijd van 4 en 5 komen in de groepen 1 en 2 terecht.

Alle kinderen krijgen onderwijs op eigen niveau aangeboden. De methodes die gebruikt worden zijn: Veilig Leren Lezen, Alles Telt, Mondeling Nederlands Nieuw en Horen, zien en schrijven. Als de leerlingen eraan toe zijn wordt Overal Tekst ook ingezet.

Hoofdstuk 4: Externe hulp

Inleiding

Het kan zijn dat een leerling meer of andere ondersteuning nodig heeft dan we op school kunnen bieden. De leerkracht en intern begeleider gaan dan in gesprek met de ouders om de expertise buiten school te zoeken. In dit hoofdstuk volgt een beschrijving van mogelijke externe hulp.

4.1: Samenwerkingsverband Zout (=Samenwerkend voor Passend Onderwijs in Zuid Oost Utrecht)

Sinds 1 augustus 2014 is passend onderwijs ingevoerd. De basisprincipes van passend onderwijs is dat elk kind recht heeft op goed onderwijs dat aansluit bij de optimale mogelijkheden en behoefte van het kind. Ook kinderen die extra ondersteuning nodig hebben om zich optimaal te ontwikkelen. Mocht het zo zijn dat er vragen zijn betreffende een leerling waar we zelf niet uitkomen, dan hebben we de mogelijkheid om een aanvraag te doen bij het SOT (=Schoolondersteuningsteam). Het SOT is een vast orgaan binnen het samenwerkingsverband. Het SOT is een ondersteunings- en adviesteam, dat scholen helpt bij het bieden van extra ondersteuning aan kinderen die dat nodig hebben. Scholen betalen niets voor de ondersteuning vanuit het SOT. De samenstelling van het SOT is multidisciplinair. In ieder geval is er SO-, SBO- en basisschoolexpertise in het SOT aanwezig is, maar bijvoorbeeld ook een jeugdarts en het schoolmaatschappelijk werk. Aan het SOT zijn ook orthopedagogen verbonden, die onderzoeken kunnen doen. Het SOT werkt op basis van drie heldere uitgangspunten:

- de vraag van de school is het uitgangspunt
- korte lijnen en snelle communicatie
- minimale regels: niet meer regelen dan nodig is.

Mochten we als school een aanvraag doen voor ondersteuning van het SOT, is dat altijd in overleg met ouders.

4.2: Logopedie

Als we merken dat een leerling extra ondersteuning nodig heeft op het gebied van taal of spraak, verwijzen we ouders door naar een logopedist. In groep 2 vindt een screening plaats. Dat wordt gedaan door een medewerker van de GGD. Voor deze screening moeten ouders eerst toestemming geven.

4.3: Fysiotherapie

Vanaf groep 1 wordt de motorische ontwikkeling van de leerlingen in de gaten gehouden. Bij twijfel of vragen hebben we contact met de fysiotherapeute E. van Maanen – de Lange. Op maandag behandelt ze leerlingen bij ons op school. In overleg met ouders worden leerlingen gescreend. Indien nodig volgt behandeling op school of in de praktijk. Meer informatie is te vinden op www.fysiotherapiedriebergen.nl.

4.4: Extern bureau voor specifiek onderzoek

Mocht het zo zijn dat leerlingen specifiek onderzoek nodig hebben, te denken valt aan dyslexie, dan adviseren we ouders om een extern bureau in te schakelen. Aan een dergelijk advies gaat altijd een traject vooraf. Er zijn dan al gesprekken met leerkracht, ouders en mogelijk de leerling zelf geweest. In samenspraak met elkaar kan een advies voor extern onderzoek volgen. De school zal alles doen om de nodige informatie te verstrekken aan het onderzoeksbureau.

4.5: Verwijsindex (VIRR)

De verwijsindex risicjongeren (VIR) is een landelijk digitaal systeem waarin de intern begeleider een melding kan doen van een leerling waarover we ons zorgen maken. Het doel van een melding is om sneller en makkelijker in contact te treden met mogelijke andere hulpverleners rondom de leerling. Zo voorkomen we dat hulpverleners wellicht langs elkaar heen werken, omdat we niet weten van

elkaar dat de hulp geboden wordt. Als we een melding doen. Stellen we ouders daar van op de hoogte.

4.6: GGD

De GGD volgt de ontwikkeling van de leerlingen van de school. Dit gebeurt in groep 2 en groep 7. In groep 2 krijgen de ouders een oproep om bij de verpleegkundige te komen. Afhankelijk van dat gesprek, het invullen van de vragenlijst en wat de verpleegkundige in de observatie meeneemt, kan er een doorverwijzing zijn naar de arts van de GGD. Als ouders toestemming geven, worden gegevens over de leerling ook met de groepsleerkracht besproken.

In groep 2 komt er een logopedist van de GGD een screening doen op school. Er wordt naar verschillende onderdelen van de spraak gekeken. Ouders dienen een toestemmingsformulier in te vullen voor deze screening. Op de dag van de screening krijgen ouders een formulier mee waarop beschreven staat hoe de leerling de screening gedaan heeft. De uitslag wordt ook met school besproken.

In groep 7 krijgen ouders vragenlijsten thuis. Die vullen ze in en wordt via de groepsleerkracht aan de verpleegkundige geven. De verpleegkundige komt op school om de leerlingen te meten, wegen en de vragenlijst door te nemen. Mochten er vragen zijn naar aanleiding van deze gegevens, neemt de verpleegkundige contact op met ouders. Ook dan kan een verwijzing naar de arts van de GGD het gevolg zijn. Ook deze gegevens kunnen met school besproken worden als ouders daar toestemming voor geven.

De verpleegkundige en de intern begeleider hebben twee keer per jaar overleg met elkaar.

Bijlage 1: Stappenplan bij vermoeden van Dyslexie en/of leesachterstand (op gebied van lezen):

Groep 1 en 2:

In groep 1 en 2 wordt op speelse wijze de letters aangeboden. In januari groep 2 wordt het dyslexieprotocol afgenomen. Daarmee worden leerlingen gesignaleerd. Vanaf januari wordt er in groep 2 extra ondersteuning gegeven. In een intakegesprek wordt mogelijke dyslexie in de familie besproken.

Wanneer wordt extra ondersteuning op het gebied van lezen gegeven?

Groep 3 uitval op:

De kern afname iedere drie weken

Herfstsignalering

Wintersignalering

Lentesignalering

Avi M3 instructie of frustratie

DMT kaart 1 en kaart 2 een IV of V score.

Volgen van de interventies van Veilig Leren Lezen. VLL geeft al heel veel tips hoe om te gaan met de lln. die het niveau niet halen:

- Extra lezen van de woordrijen uit Veilig en Vlot
- Veilig in stapjes extra oefenen
- Flitsen achter de computer of via het digi bord
- Lezen met een leesmaatje

Eind groep 3 en verder:

Bij Avi niet het benodigde niveau en bij DMT een score IV of V score

Vanaf begin groep 4 wordt er een handelingsplan gemaakt op het gebied van lezen.

1. Dit als de leerling E3 niet de tekst Avi E3 beheerst (M4 niet M4 beheersing enz.).
Ondersteuning vindt plaats in de vorm van:
 - Ralfi lezen in de groep: 4 keer in de week een kwartier extra (of de mogelijkheid tot een lees-clinic door de hele school)
 - Estafette instructiegroep 1. Hierbij extra lezen van de woordrijen.
2. Als de leerling bij de DMT een score van een IV of V heeft op de kaarten 1, 2 en 3:
 - Het oefenen van woordrijen met behulp van Luc Koning en/of Zuid Vallei (Orthotheek).
 - Estafette instructiegroep 1
3. Afname DMT en AVI in **oktober/november**, januari en juni. Dat is dus 1 keer extra ten opzichte van de overige leerlingen. In Parnassys registreer je de afname van okt./nov. in juni het leerjaar ervoor. Bijvoorbeeld: okt. Groep 4, dan zet je het bij juni groep 3.
4. Na drie maal een IV / V score op de DMT en/of AVI wordt de leerling aangemeld bij de zorg. Dit is dus leerjaar overstijgend.

5. De gegeven extra zorg buiten de methode om (Ralfi-lezen) wordt in een handelingsplan beschreven. De gegeven zorg binnen de methode wordt beschreven op de bijzonderheden lijst in Parnassys.

Voor een aanvraag van een onderzoek voor Dyslexie is nodig:

1. Handelingsplan van minimaal een half jaar. De start wordt gemaakt in de klas. De eerste evaluatie is bij volgende DMT afname en/of afname van Avi. Bij vooruitgang het handelingsplan voortzetten in de klas. Als er geen sprake van vooruitgang is wordt de leerling aangemeld voor RT.
2. Aanvraag kan ingediend worden als er sprake is van drie keer een IV en/of V score op de DMT.

Bij vaststellen van dyslexie (dyslexie verklaring) wordt er in samenspraak met de leerling een dyslexiepaspoort opgesteld. Dit is aan de hand van een format. Op dat paspoort wordt aangegeven welke vorm van ondersteuning aan de leerling gegeven moet worden bij bijvoorbeeld de afname van een toets enz. Zo is de zorg in de klas voor iedereen helder.

Bijlage 2: **Stappenplan bij vermoeden van Dyslexie (op gebied van spelling)**

Wanneer wordt er extra ondersteuning op het gebied van spelling gegeven?

- Uitval op de methodetoetsen van spelling. Het kan zijn dat een leerling met de methodetoetsen nog aardig mee kan komen, omdat het korte termijn geheugen de informatie door de extra inoefening nog kan reproduceren.
- Uitval op de Cito toets van spelling. Uitval is een IV of V score.

Welke ondersteuning bij uitval op methodetoetsen:

- Verwerking in het groepsplan van spelling. De leerlingen volgen dan ook het minimum aanbod(=verlengde instructie) . Pre-teaching van de stof die behandeld gaat worden, herhalen, werken aan spellingsbewustzijn, werkbladen van Zuid vallei en/of spelling in de lift (=vanaf groep 5), computerprogramma spelling in beeld.
- Herhalingsweek na iedere twee blokken van spelling. In die week herhalen en remediëren met behulp van werkbladen van de methode, computerprogramma van spelling in beeld, digibord, Zuid Vallei (Orthotheek).

Welke ondersteuning bij uitval op Cito toetsen:

- Verwerking in het groepsplan van spelling. De leerlingen volgen dan ook het minimum aanbod (=verlengde instructie). Pre-teaching van de stof die behandeld gaat worden, herhalen, werken aan spellingsbewustzijn, werkbladen van Zuid vallei en/of spelling in de lift (=vanaf groep 5), computerprogramma spelling in beeld.

Aanmaken van woorden lijsten kan via:

www.wrts.nl

www.bloon.nl